

Чуєш, брате мій,
Товаришу мій,
Відлітають сірим шнурком
Журавлі в вирій.

Крячуть: кру! кру! кру!
В чужині умру,
Заки море перелечу,
Крилонька зітру.

Далі вклоняємося гробівцеві, в якому похований видатний автор слів цієї пісні, український поет і прозаїк Богдан Лепкий (1872 – 1941), і який розташований буквально через одну могилу від поховання Смаль-Стоцьких, а ще – останньому прихисткові письменника Осипа Назарука (1889 – 1940) та пам'ятникові мало не 40 тисячам наших одноплемінців, полеглих на цих землях у визвольних змаганнях революційної пори. На обеліску ми прочитали викарбувані польською та українською мовою слова: “Тут спочивають українці-вояки, офіцери та цивільні особи, що померли в 1919 – 1921 роках у таборі НР 1 для військовополонених та інтернованих у Кракові – Домбю. Померли, щоб воскресла вільна Україна. Краків'яни. 1999 р.”

Завдяки гостинності польських колег ми побували в багатьох місцях міста над Віслою, пов'язаних з українством.

Повертаючись із Раковицького кладовища, ми бачили на вулиці Аріанській споруду, на фронтоні якої прочитали написане польською мовою: “У цьому будинку в 1892 – 1901 роках мешкав і творив Василь Стефанік – видатний український письменник, репрезентант передових українсько-польських культурних зв'язків. 15.X.1971”. Шкода, що при відновленні пошкоджені таблиці зник український відповідник напису. А дивлячись на приміщення старого краківського вокзалу, згадували побивання русівського генія над долею земляків, що емігрували за океан, яке він висловив у листі до О. Кобилянської наприкінці січня 1899 р.

Перебуваючи біля одного з університетських корпусів, ми побачили напис на меморіальній таблиці: “Богдан Лепкий. Поет, професор Ягеллонського університету, речник польсько-українського зближення”.

Яскравим епізодом такого зближення став для нас і поляків концерт “Не одцвіте “Червона рута”, присвячений 60-річчю від дня народження Володимира Івасюка, що відбувся в релігійно-культурному центрі української краківської громади. У виконанні вокального гурту, до якого входило десять студенток-україністок філологічного відділу, прозвучала низка творів знаменитого композитора. До них долучила пісню В. Івасюка на слова Б. Стельмаха “Запроси мене у сни свої” доцент-літературознавець із Чернівців, композитор і виконавець Лариса Маркуляк.

Уже дописуючи цей матеріал у місті над Прутом, отримав листа від Божени Зінкевич-Томанек з-над Вісли зі словами: “Тішуся, що наша конференція пройшла успішно, що ми могли почути стільки цікавої інформації про Степана Смаль-Стоцького, побачити, яка це була видатна особистість”.

Отримано 20.08.2009 р.

Богдан Мельничук
м. Чернівці

КЛАСИКА НА КАЛЬКУЛЯТОРІ

У лютому урочисто оголошені лауреати XI Всеукраїнського рейтингу “Книжка року’2009”, а також оприлюднені повні результати оцінювання книжкового репертуару минулого сезону. Пропонуємо увазі читачів журналу “Слово і Час” повний список найцікавішої для них номінації.

Номінація “ХРЕСТОМАТІЯ” Українська та зарубіжна художня класика

		R*
1.	Тарас ШЕВЧЕНКО. Кобзар / ілюстрації Василя Седляра. – К.: Дух і Літера; Оранта, 552 с.(п)	63,83
2.	Богдан-Ігор АНТОНІЧ. Повне зібрання творів. Сер “Українська класика”. – Л.: Літопис, 968 с.(п)	62,22
3.	Поети Празької школи: Срібні сурми: Антологія. – К.: Смолоскип, 916 с.(п)	40,56
4.	Григір ТЮТЮННИК. Холодна м'ята. – К.: Український письменник, 843 с.(с)	39,56
5.	Wirszu T.Szewczenka 1844. Факсимільне відтворення. – Дніпродзержинськ: Андрій, 320 с.(п)	23,33
6.	Антуан де СЕНТ-ЕКЗЮПЕРІ. Записники: Твори: У 4 т. – К.: Видавництво Жупанського, 254 с.(п)	23,33

7.	Майк ЙОГАНСЕН. Вибрані твори. Сер. "Розстріляне Відродження". – К.: Смолоскип, 768 с.(п)	23,33
8.	Дніпрові камені. Українська ренесансна та ранньобарокова поема: Антологія: У 2 кн. Кн. 1. – К.: Грамота, 496 с.(п)	21,56
9.	Іван ФРАНКО. Казки: Повне зібрання. – Дрогобич: Святослав Сурма, 672 с.(п)	18,89
10.	Томас МАНН. Зачарована гора: У 2 т. Сер. "Лауреати Нобелівської премії". – К.: Юніверс. 424+488 с.(с)	17
11.	Клим ПОЛІЩУК. Вибрані твори. Сер. "Розстріляне Відродження". – К.: Смолоскип, 704 с.(п)	15,11
12.	Андрій СОДОМОРА. Дистихи Катона. – К.: Грані-Т.	12,61
13.	Микола ГОГОЛЬ. Повісті. Найкращі українські переклади: У 2 т. – К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 304+ 304 с.(п)	11,11
14.	Бернард ШОУ. Вибрані твори: У 2 т. Сер. "Лауреати Нобелівської премії". – К.: Юніверс; Видавництво Жупанського, 332+461 с.(с)	9,17
15.	Шеймас ГІНІ. Відкритий ґрунт. Вибрані твори. Сер. "Лауреати Нобелівської премії". – К.: Юніверс. 344 с.(с)	8,33
16.	Тарас ШЕВЧЕНКО. Кобзар. Повна ілюстрована збірка. – Х.: Книжковий "Клуб сімейного дозвілля", 720 с.(п)	8,33
17.	Василь БАРКА. Зібрання творів: У 3 т. Т.1. Океан. – К.: Сакцент Плюс.	7,89
18.	Пісня про Ролянда. "Серія середньовічної літератури". – Л.: Астролябія, 196 с.(п)	6
19.	В.НАБОКОВ. Оригінал Лаури (насолода вмирати). – Х.: Фоліо.	5,22
20.	Люїс ВОЛЕС. Бен-Гур. – Л.: Свічадо, 488 с.(п)	4,56
21.	Віктор ДОМОНТОВИЧ. Вибрані твори. Сер. "Твори українських емігрантів". – К.: Книга, 360 с.(п)	4,17
22.	Франц КАФКА. Зниклий безвісти [Америка]. – К.: Критика, 280 с.(п)	4
23.	Ярослав ГАШЕК. Пригоди бравого вояка Швейка. – К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 736 с.(п)	4
24.	Марсель ПРУСТ. На Сваннову сторону; У затінку дівчат-квіток. Сер. "Бібліотека світової літератури". – Х.: Фоліо.	4
25.	Самюель БЕКЕТ. Малон умирає; Несказаний. Сер. "Лауреати Нобелівської премії". – К.: Юніверс. 264 с.(с)	3,22
26.	Ред'ярд КІПЛІНГ. Межичасся. Сер. "Шедеври світової поезії". – Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 304 с.(п)	3,06
27.	Перські оповідки. Т.2. – Л.: Піраміда, 364 с.(п)	2,83
28.	Микола ГОГОЛЬ. Тарас Бульба. – К.: Пульсари. 220 с.(п)	2,39
29.	Степан РУДАНСЬКИЙ. Співомовки козака Вінка Руданського. – К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 256 с.(п)	2,28
30.	Українська драматургія. Золота збірка. – Х.: Книжковий "Клуб сімейного дозвілля", 416 с.(п)	1,56
31.	Микола ГОГОЛЬ. Вибране. – К.: Наукова думка, 352 с.(п)	1,33
32.	Максим РИЛЬСЬКИЙ. Таємниця осіннього листя. – К.: Київ, 192 с.(п)	1,33
33.	Римська елегія. – Л.: Літопис, 578 с.(п)	1,28
34.	Емілія БРОНТЕ. Буремний перевал; Анна БРОНТЕ. Незнайомка з Відлфел-Холу. Сер. "Фіеста". – К.: KM Publishing, 352+384 с.(о)	1,11
35.	Аґата КРИСТІ. Перст провидіння; Гра дзеркал; Немезида. Сер. "Світові бестселери українською". – Х.: Книжковий "Клуб сімейного дозвілля", 240+240+240 с.(п)	1
36.	Улас САМЧУК. Марія. Хроніка одного життя. – К.: Смолоскип, 222 с.(п)	0,67
37.	Едгар Алан ПО. Викрадений лист. – Х.: Фоліо, 191 с.(о)	0,33
38.	Італо ЗЕВНО. Самопізнання Дзено. Сер. "Бібліотека світової літератури". – Х.: Фоліо, 411с.(п)	0,28
39.	Ярослав ГАШЕК. Пригоди бравого вояка Швейка. – Л.: Кальварія, 800 с. (ф)	0,17
40.	Taras SCNEWTSCHENKO. Katerina und ausgewaehlte gedichte. – Канів: Скланка Часу, 52 с.(о)	0,06

Літературознавство

1.	Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи: Антологія. – К.: Києво-Могилянська академія, 487 с.(п)	82,78
----	---	-------

2.	Микола НЕВРЛИЙ. Минуле й сучасне. Збірник слов'язнозначчих праць. – К.: Смолоскип, 956 с.(п)	51,89
3.	Богдан ТИХОЛОЗ. Філософська лірика Івана Франка. – Л.: б/н, 319 с.(п)	39,61
4.	Тамара ГУНДОРОВА. Проявлення слова. Дискурсія раннього українського модернізму. – К.: Критика, 448 с.(о)	37,78
5.	Роман ПІХМАНЕЦЬ. Іван Франко і Василь Стефаник: взаємини на тлі доби. – Л.: б/н, 262 с.(п)	29,44
6.	В.М.ДОМАНИЦЬКИЙ. Критичний розслід над текстом “Кобзаря” Шевченка. – Черкаси: Вертикаль, 384 с.(о)	28,33
7.	Раїса МОВЧАН. Український модернізм 1920-х: портрет в історичному інтер'єрі. – К.: СтилоС, 544 с.(п)	23,67
8.	Лариса ЗАЛЕСЬКА-ОНИШКЕВИЧ. Текст і гра. Сер. “Літературознавство”. – Л.: Літопис, 472 с.(о)	21
9.	Ірина ЗАХАРЧУК. Війна і слово. Мілітарна парадигма літератури соціалістичного реалізму. – Луцьк: Твердиня, 406 с.(о)	19,83
10.	Ігор МОЙСЕЇВ. Космос Тараса Шевченка: поезія, проза, образотворчість. Культурологічне дослідження семантики і числокодів. – К.: б/н, 389 с.(о)	18,28
11.	Теми і мотиви поезії Тараса Шевченка. – К.: Наукова думка, 376 с.(п)	16
12.	Галина ЛЕВЧЕНКО. Зачарована казка життя Ольги Кобилянської. Психаналітична студія. – К.: Книга, 224 с.(п)	13,17
13.	Мар'яна ГІРНИК. Таємниця роздвоєного обличчя. Авторська свідомість в інтелектуальній прозі Віктора Петрова-Домонтовича. – Л.: Літопис, 286 с.(п)	11,33
14.	Тарас ШМИГЕР. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. Сер. “Пролегомени”. – К.: Смолоскип, 342 с.(п)	10,67
15.	Володимир МАТВІЙШИН. Український літературний європеїзм. Сер. “Монограф”. – К.: Академія, 264 с.(п)	9,28
16.	Дорота КОРВІН-ПІОТРОВСЬКА. Проблеми поетики прозового опису. – Л.: Літопис, 206 с.(о)	8,06
17.	Олександр КОВАЛЬЧУК. Гоголь: буття і страх. Сер. “Монографії Ніжинської вищої школи”. – Ніжин: Ніжинський державний університет ім. Миколи Гоголя. 127 с.(о)	7,67
18.	Леся ДЕМСЬКА-БУДЗУЛЯК. Драма свободи в модернізмі. Пророчі голоси драматургії Лесі Українки. Сер. “Монограф”. – К.: Академвидав, 184 с.(п)	5,22
19.	Віктор ЯРУЧИК. Українська література в Польщі (Історія, видавнича діяльність та періодика, літературні дискусії, поезія). – Луцьк: Твердиня, 156 с.(о)	4,78
20.	Шевченків світ. Науковий щорічник. Випуск 1. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю., 156 с.(о)	4
21.	Іван БЕЗПЕЧНИЙ. Теорія літератури. – К.: Смолоскип, 388 с.(п)	3,06
22.	Олександр КОВАЛЬЧУК. Краса і сила у практиках повсякдення (творчість В.Винниченка 1902-1920 рр.). – Ніжин: Ніжинський державний університет ім. Миколи Гоголя. 166 с.(о)	2,94

Критика / біографії / мемуари

1.	Григорій КОЧУР. Література та переклад. Т.1–2. – К.: Смолоскип, 612+560 с.(п)	98,44
2.	Юрій ШЕВЕЛЬОВ. З історії незакінченої війни. – К.: Києво-Могилянська академія, 471 с.(п)	63,67
3.	Наш Лукаш. У двох книгах. Книга 1. – К.: Києво-Могилянська академія, 639 с.(п)	61,33
4.	Гоголь & Гоголь; Пантелеймон Куліш: письменник, філософ, громадянин. – К.: Хроніка 2000, 512+536 с.(п)	41,17
5.	Євген НАХЛІК, Оксана НАХЛІК. Пантелеймон Куліш між Параскою Глібовою і Горпиною Ніколаєвою. Сер. “Літературознавчі студії”. – Л.: Львівське відділення Інституту літератури ім.Т.Г.Шевченка, 319 с.(п)	35,94
6.	Олександр БЕЗРУЧКО. Олександр Довженко: розсекречені документи спецслужб. – К.: Сучасний письменник, 232 с.(п)	28,33
7.	Ігор БОНДАР-ТЕРЕЩЕНКО. У задзеркаллі 1910–30-х років. – К.: Темпора, 528 с.(п)	27,33
8.	ЛітАкцент. Альманах. Випуск 2. – К.: Темпора, 492 с.(о)	18,056

9.	Ярослав ГОЛОБОРОДЬКО. Елізіум. Інкорпорація стратогем. Сер. "Сафари". – Х.: Фоліо, 187 с.(п)	15,39
10.	Тарас ЧУХЛІБ. Козацьке коріння Миколи Гоголя. Сер. "Невідома Україна". – К.: Наш час, 371 с.(п)	13,22
11.	Богдан ЧАЙКОВСЬКИЙ. Тарас Шевченко. Сер. "Бібліотека українського раритету". – К.: Обереги, 488 с.(п)	11,89
12.	Мечислав ЯСТРУН. Міцкевич. Біографічна повість. Сер. "Життєписи". – К.: Юніверс; Видавництво Жупанського, 618 с.(с)	9
13.	Микола ТОМЕНКО. Теорія українського кохання; Український романтик Микола Гоголь. – К.: Генеа, 128+120 с.(п)	7,72
14.	Микола БОСАК. Остання загадка Гоголя. – К.: Пульсари, 512 с.(п)	7,11
15.	Евгеній ЖАРКОВ. Страна Коктебель. – К.: Болеро, 620 с.(п)	6,67
16.	Григорій Кочур і художній переклад. – Черкаси: Брама-Україна, 124 с.(о)	4,06
17.	Ігор ОЛЬШЕВСЬКИЙ. Григорій Сковорода: Місія Посланця. – Луцьк: Терен, 160 с.(о)	1

R* – рейтинг книжки за формулою: кількість набраних балів поділена на кількість експертів у номінації.

Експерти номінації "Хрестоматія", які оцінювали репертуар 2009-го року:**

1.	Ігор БОНДАР-ТЕРЕЩЕНКО	Літературний критик
2.	Сергій ГАЛЬЧЕНКО	Заступник директора Інституту літератури НАНУ
3.	Уляна ГЛІБЧУК	Редактор відділу критики журналу "Україна"
4.	Тамара ГУНДОРОВА	Член-кореспондент Академії наук, завідувач відділу теорії літератури Інституту літератури НАНУ
5.	Леся ДЕМСЬКА-БУДЗУЛЯК	Науковий співробітник Інституту літератури НАНУ
6.	Микола ЖУЛИНСЬКИЙ	Академік, директор Інституту літератури НАНУ
7.	Ольга КРЕКОТЕНЬ	Помічник аташе з питань культури Посольства США
8.	Юрій МИКИТЕНКО	Головний редактор журналу "Всесвіт", доктор філософії (літературознавство)
9.	Павло МИХЕД	Провідний науковий співробітник Інституту літератури НАНУ
10.	Раїса МОВЧАН	Старший науковий співробітник Інституту літератури НАНУ
11.	Ігор МОЙСЕЇВ	Шеф-редактор тижневика "Зарубіжна література", викладач Національного університету "Києво-Могилянська академія"
12.	Михайло НАЗАРЕНКО	Письменник, викладач Київського національного університету імені Тараса Шевченка
13.	Євген НАХЛІК	Директор Львівського відділення Інституту літератури НАНУ
14.	Володимир ПАНЧЕНКО	Літературознавець, професор Національного університету "Києво-Могилянська академія"
15.	Костянтин РОДИК	Президент Всеукраїнського рейтингу "Книжка року"
16.	Микола СУЛИМА	Заступник директора Інституту літератури НАНУ
17.	Василь ШКЛЯР	Заступник голови Національної Спілки письменників України
18.	Катерина ЩОТКІНА	Завідділу культури газети "Дзеркало тижня"

** Аби запобігти конфлікту інтересів, експерти не голосують за книжки, до видання яких вони причетні як автори, перекладачі, укладачі або брали безпосередню участь у їхньому фінансуванні.

*Костянтин Родик,
президент Всеукраїнського рейтингу "Книжка року"*